

Datum
2023-04-12Dnr
45/2023
Er referens
U2022/03951Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Skolverkets förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

IFAU har granskat Skolverkets *Förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027* med utgångspunkt i vårt uppdrag att utvärdera åtgärder inom utbildningsväsendet och vår ambition att leverera bra kunskapsunderlag baserade på forskning.

IFAU menar att strategin på ett övergripande plan på ett nyanserat sätt diskuterar digitaliseringen i skolan. Såväl potentiella möjligheter som utmaningar berörs i strategin. Det är viktigt att betona att digitaliseringen i skolan behöver ske med hänsyn tagen till barns ålder och behov, att den digitala tekniken måste användas på rätt sätt, och att skolväsendets personal bör ha kompetens och möjlighet att göra genomtänkta val om när och hur digital teknik bör och inte bör användas. Allt detta nämns i strategin.

IFAU delar bedömningen att det är rimligt att utgå ifrån att digital teknik kommer att vara en integrerad och viktig del i framtidens undervisning. Men med detta sagt har vi fem viktiga synpunkter som bör beaktas i det fortsatta arbetet med strategin och den handlingsplan som Skolverket ska ta fram.

- Angående strategins övergripande mål 2 ("Undervisningskvaliteten, likvärdigheten och måluppfyllelsen ökar genom att digitaliseringens möjligheter används i skolväsendets olika delar") vill IFAU poängtera att den befintliga forskningen faktiskt inte talar för att en generell digitalisering av skolan leder till positiva effekter på elevers kunskapsutveckling. Forskningsöversikter, som bygger på studier baserade på trovärdiga metoder för att fastställa orsakssamband, drar i stället slutsatsen att det inte finns något tydligt samband mellan en ökad tillgång till digital teknik i skolan och elevers kunskapsutveckling (Bulman och Fairlie 2016; Escueta m.fl. 2020), även om det finns studier som funnit positiva effekter av specifika digitala lärverktyg.

Slutsatsen att det saknas ett tydligt samband mellan användningen av digital teknik i skolan och elevers kunskapsutveckling är i linje med

Datum
2023-04-12

slutsatserna i IFAU:s egna studier av satsningar på en dator per elev i Sverige: Hall, Lundin och Sibbmark (2019) finner att högstadiel elever som får en egen dator i skolan varken når bättre eller sämre resultat i matematik, svenska och engelska än andra elever. Hall m.fl. (2021) studerar samma frågeställning på mellanstadiet och finner inga effekter på elevers resultat i matematik eller engelska, medan det finns en tendens till något förbättrade skolresultat i svenska för elever som fått en egen dator. Det finns dock en viss osäkerhet i det sistnämnda resultatet.

- I relation till övergripande mål 2 vill IFAU också påtala att det inte heller finns något vetenskapligt stöd för att en ökad digitalisering av skolan leder till ökad likvärdighet när det gäller elevers studieresultat. IFAU:s studier av satsningar på egna elevdatorer tyder i stället på ett motsatt samband: De positiva effekter som kan finnas på mellanstadiet drivs av elever med högutbildade föräldrar och på högstadiet finns det vissa negativa effekter för barn vars föräldrar har högst gymnasieutbildning. Detta tyder på att satsningarna på egna skoldatorer snarast bidrar till att förstärka skillnaderna i skolresultat mellan elever med olika socioekonomisk bakgrund.
- IFAU vill vidare framhålla att det framför allt saknas trovärdig empirisk evidens när det gäller hur ökad användning av digital teknik på lågstadiet och i förskolan påverkar elevers kunskapsutveckling. Mot bakgrund av detta kan det vara motiverat med särskilt försiktiga skrivningar i strategin för just yngre barn.
- I relation till mål 1 ("Alla barn och elever utvecklar digital kompetens för att kunna delta aktivt i studier, samhällsliv och arbetsliv i syfte att bidra till ett hållbart och demokratiskt samhälle") anser IFAU att strategin är otydlig med avseende på vad digital kompetens faktiskt innebär för barn i förskoleåldern. Det är inte heller helt uppenbart att barn under 6 år behöver tillägna sig digital kompetens.
- Riksdagen har satt som mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter i skolan. IFAU anser att detta inte nödvändigtvis innebär att svenska skolor alltid ska sträva efter att använda så mycket digital teknik som möjligt i undervisningen. Vi tolkar det som att detta inte heller är Skolverkets ambition. Men vi tror samtidigt att det finns en risk för att man på lokal nivå ändå i vissa fall ser det som ett *mål i sig* att använda så mycket digital teknik som möjligt. IFAU anser därför att det i framtida styrdokument tydligt bör framgå att så inte ska vara fallet.

Datum
2023-04-12

I detta ärende har generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson beslutat. Caroline Hall och Martin Lundin har varit föredragande.

Maria Hemström Hemmingsson

Referenser

Bulman, George och Robert W. Fairlie. 2016. "Technology and education: Computers, software, and the internet." I *Handbook of the Economics of Education*, Eric A. Hanushek, Stephen Machin och Ludger Woessmann (red.), volym 5. Elsevier, Amsterdam.

Escueta, Maya, Andre Joshua Nickow, Philip Oreopoulos och Vincent Quan. 2020. "Upgrading education with technology: Insights from experimental research." *Journal of Economic Literature* 58 (4): 897–996.

Hall, Caroline, Martin Lundin, Tove Mörtlund och Kristina Sibbmark. 2021. "En dator per elev i mellanstadiet. Hur påverkas undervisningen och studieresultaten?" Rapport 2021:18, IFAU, Uppsala.

Hall, Caroline, Martin Lundin och Kristina Sibbmark. 2019. "Hur påverkas studieprestationer i skolan av en dator per elev?" Rapport 2019:29, IFAU, Uppsala.